

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS. DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 - BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. - ESTRANGER, 2'50

Obertura de caça.—L'alegría de John Bull

—Ja n'he caçat tres!... Ja n'he caçat tres!...

Un català germanitzat

SN Manuel de Montoliu, distingit amic nostre en el terreny personal, està escrivint en *El Dia Gráfico* uns articles setmanals de propaganda germanòfila, els quals—dit sigui amb perdó—són pitjors cada setmana. El senyor Montoliu publica unes proses declamatories, tan inflades com buides, que fan l'efecte de sermons de festa major o de discursos de miting de barriada.

El darrer article del senyor Montoliu es titula *Programa de conquistas*. La seva tesi és que els al·liats volen fer conquestes territorials, mentres que els teutons i els seus companys de guerra—els angelets!—no ambicionen un pam de terra dels altres. Per a reforçar aquesta tesi, l'articlista es refereix a un treball de l'A B C on es fa un resum de les «profecies» del famós escriptor anglès Wells sobre la pau futura. Remarcarem, de passada, que no escau gaire a un intel·lectual com el senyor Montoliu això d'haver-se d'enterar per l'A B C de l'esmentat escrit de Wells, publicat mesos enrera i del qual ja han parlat dotzenes de revistes i periòdics de tots els països d'Europa i Amèrica. En Manuel de Montoliu, d'ençà que col·labora en *El Dia Gráfico*, prescindeix del sentit comú i fa com aquell que ignora una pila de coses que per força ha de saber. Els seus articles semblen especials per a alemanys.

Entre les coses que sab el senyor Montoliu hi ha sens dubte la de que no és pas el

mateix la conquesta d'uns territoris que la lliberació d'uns territoris. Però ell fingeix que no ho sab; presenta les dugues coses com a equivalents, i valent-se d'aqueix sofisma acusa els al·liats, com d'un crim, de voler la mutilació de l'Àustria-Hongria, de Turquia i de Bulgària.

Vostè ja es prou gran, senyor Montoliu, per a saber que si els al·liats mutilen a aqueixos Estats, especialment l'Àustria-Hongria, no realitzaran cap conquesta, en el sentit brutal i tirànic del mot. No faran sinó lliberar els troços de patries que aqueixos Estats dominen. Destruir una nacionalitat és cosa condemnable. Destruir un Estat com l'Àustria-Hongria, que és una mena de vestit de pedaç, que no constitueix cap nacionalitat, és cosa plausible i justa, si en la nova repartició de territoris es té en compte el principi de les nacionalitats i la voluntat dels pobles.

En Montoliu, català germanitzat, és cada dia més germànic i menys català. Relliscant per la pendent de l'apologia del teutonisme, ja ha arribat a la negació de l'ideal nacionalista. Aquí el teniu—oh tristesa!—censurant amb enèrgiques paraules que els polonesos, els italians, els romanesos i els serbis de l'Àustria-Hongria passen a formar part, respectivament, de Polònia, de Itàlia, de Rumania i de Sèrbia. Ni tan sols és ja catalanista, l'amic Montoliu. Ara sosté les teories del «gran Mella» respecte el Marroc i Gibraltar i es declara hispanòfil per damunt de tot.

FULMEN

L'unió dels nacionalistes

El recent aplec de Poblet, organitzat per Joventuts de diverses tendències del camp nacionalista, pertanyents a Tarragona, Reus, Falset i altres poblacions, fa altre cop d'actualitat el tema, destinat a reproduir-se infinitament, de l'unió de tots els nacionalistes. Es indubtable, almenys per l'eficàcia del nombre, que si es pogués fer aquesta debatuda conjunció, la causa nacionalista hi guanyaria. No diuen que l'unió és la força? No obstant, quan una cosa axiomàtica, tan a l'alcanç de tothom, no es fa, és que hi deu haver algun obstacle petit o gros o alguna raó que s'hi oposa. Fervents admiradors de l'ideal nacionalista, convinguem almenys, en que hi deu mancar l'esperit eficient que la determina i organitza.

En aquest respecte, lo primer que s'observa és que bona part del poble, si bé sent el nacionalisme quan li expliquen, no té encara consciència de la seva nacionalitat. Això no és estrany. L'educació en tots sentits castellànica que reb a les primeres lletres, la manca, fins fa poc, d'una vulgarització o començ de vulgarització catalana de la cultura, l'exemple de la premsa diària, per falta de ideals, escrita gairebé tota en castellà i l'haver-se trobat de fa temps en mig d'una organització política i administrativa contrària per complert a tota idea nacionalista, expliquen perfectament el seu estat. Però si no té consciència, dirà el lector, ja en tindrà. Es

clar que sí. Més aquesta transició de l'indiferència a l'afirmació es farà més o menys depressa segons siguin els factors que l'afavoreixin o li vagin contra. Ans no s'imposa una novetat d'aquest gènere, per atraient que sigui, ha de passar tota una odissea, tota una serie de lluites, contratemps i comparacions que li donin fama i la facin entendre. En el cervell d'aquells homes que no s'enteren de res, que només els preocupen, les necessitats de llur vida purament egoista, que per exemples que han vist o interpretat tenen un criteri borb, tancat i simplista de la política, imagineu-vos l'efecte que ha de fer la propaganda de la raó nacionalista, sempre ideal, evolutiva i complexa com totes les coses importants dels nostres dies. Tan bé com s'hi trobaven, vells de còs i d'ànima, amb el cacic company i la perpetua pau! Mes les bones idees ve un dia que arriben a vèncer. De cap representant nacionalista hem arribat a tenir-ne bastants, en certes corporacions, fins majoria; de la burla que la nostra ideologia provocava, ha passat a produir una por llegendaria.

Però si, com deiem, la consciència nacionalista, encara que progressa de cada dia, no és prou clara, la sensibilitat a tot lo que afecta a les coses nacionalistes serà menor; lo qual vol dir que per a moure el poble, per a provocar l'unió d'ell, la causa o l'atac que la susciten han d'ésser més grans. Els d'avui per lo que's veu, no deuen tenir prou intensitat, si bé això no vol dir que demà la sobrepassin o que sense arribar a aquest punt, eis ciutadans, més sensibles a la consciència catalana, necessitin menys quantitat d'odi i despotisme per a excitar-se. La llei de jurisdiccions provocà la Solidaritat Catalana;

Ellos y nosotros

A semana pasada; vociferaron un rato los republicanos en la Diputación con motivo del debate sobre el desfalco cometido por un empleado de la misma. Con esa discusión se quiso armar zambra—que es lo único que nosotros sabemos medio hacer—desacreditar la Administración de la «Lliga» y restarle fuerzas a esta entidad. Esa misma política se viene siguiendo hace tiempo por los republicanos de Cataluña, especialmente por los radicales. Excusado es decir que tanto la política como el procedimiento nos parecen completamente equivocados y absurdos.

Blablaremos de esto con la autoridad que nos da nuestra inmaculada historia republicana, el no conocer a ninguno de los políticos e intelectuales de la «Lliga», fuera de Xenius a quien solemos ver una vez cada seis meses, y el no tener por consiguiente roce ni trato con ninguno de ellos.

La «Lliga» es una fuerza de derecha, constituida por elementos político-sociales no simpatizantes con nuestras ideas, y en este sentido es un enemigo nuestro. Pero es un enemigo, como decía *Paradox*, menos peligroso que cualquier otro de los que actúan frente a nosotros. No es el jaimismo incivil, ni el maurismo salvaje, ni el datismo neutro, ni el fomentismo husmeador, ni el viganismo payés. Tienen el buen gusto de llamarse, no un partido, sino una escuela, lo que significa que son amigos de la inteligencia. Su religión no es una superstición grosera, sino una inquietud interior, o a lo sumo un catolicismo de buen tono. Y además—lo que nos los hace adorables—son antimilitaristas. La algarada de 1907 fué contra ellos. Su antimilitarismo es una consecuencia de su nacionalismo, y aquí el programa de ellos se confunde de tal modo con el nuestro, que no hay entre uno y otro diferencia alguna y todos los republicanos podemos suscribir sus reivindicaciones. El republicanismo no se ha descatalanizado aquí del todo. Pero, si los catalanistas desertaran de las izquierdas, quedaría en ellas para defender los derechos de Cataluña este aragonés bárbaro que se llama Angel Samblancat. Yo como soy republicano y revolucionario ultra, es decir, de los más extremados, soy catalanista ultra, es decir, de los más extremos. Esto quiere decir que la hegemonía y dirección de las derechas esta muy bien

en manos de la «Lliga», y que no puede ni debe estar en otro lugar, y que es una bestiaza disputarle el corazón de una parte de la sociedad que no puede ser nuestro. Esto quiere decir que los republicanos debemos dirigir por lo menos las tres cuartas partes de nuestros tiros hacia otro lado, porque no es nuestro enemigo la «Lliga», sino el régimen y los partidos de turno.

El mismo error que en la orientación política del republicanismo existe en el procedimiento. Y hablaremos de esto con más claridad aún que de lo otro. Y al que no le guste nuestra franqueza, que vaya a bañarse. Digámoslo crudamente, con la crudeza que nosotros decimos las cosas que escuecen, que hacen mal. Esa gente representa aquí la inteligencia, el método, la capacidad. Nosotros representamos la incompetencia, la incoherencia, la brutalidad y los malos modos. Ellos representan la suficiencia y la eficiencia: nosotros la impotencia y la esterilidad. Ellos hacen la política; nosotros la hablamos, y no bien.

Hace poco, la Diputación de Barcelona ha publicado un volumen titulado *Guía de las instituciones científicas i d'ensenyança*. Ese libro sonroja. No hablaríamos de él, si estuviéramos en vísperas de elecciones. Porque si el pueblo lo leyera, los republicanos nos quedaríamos sin votos. Ese libro es la justificación de la existencia y del creciente poderío de la «Lliga». Es la explicación también de nuestra progresiva decadencia y de nuestra anulaci6n. ¿Podría el Ayuntamiento, en donde los republicanos hemos tenido mayoría catorce o quince años, publicar una guía como esa? Si no es una guía de las calles y plazas...

Hay tres campos de acción—dividiendo un poco *grosso modo*—para los políticos: 1.º obras públicas, industria, comercio, etc.; 2.º reformas sociales; 3.º enseñanza y cultura. El primero es el terreno natural de las derechas; el segundo, el de las izquierdas; el tercero, la zona divisoria en que los partidos de intereses y de ideas pueden encontrarse. La «Lliga» con el inextinguible ardor de su actividad ha invadido todos esos campos, y ha saltado a otros, y ha absorbido o anulado a casi todos los partidos de Cataluña—a los monárquicos, al carlismo, al nacionalismo republicano, a la «Unió Catalanista», etc.—y se ha apoderado de la Mancomunidad, de la Diputación y del Ayuntamiento, y deshará al partido radical, si éste no cambia de piel. Todo lo que en los tres

ramos citados se ha hecho en los últimos años en Cataluña se lo debemos a los hombres de la «Lliga». Ellos le han arrancado al Gobierno la Mancomunidad y la zona neutral. En esto, como en todo, las izquierdas no hemos hecho más que estorbar distrauyendo y apedreando a los obreros de nuestro bien. La Exposición nos hemos contentado con iniciarla. De realizarla que se encarguen ellos. En cultura todo lo que tenemos es de ellos. Si en Barcelona podemos estudiar y aprender, si nos podemos alimentar espiritualmente, gracias a ellos es. La mayor parte de las instituciones que nos han dado no están maduras. Pero, la planta ahí está. Desplegando sus raíces por la tierra y sus ramas por el cielo. Regada y cuidada por el jardinero. Nosotros, mucha popularidad, sí; pero, las bibliotecas populares y el Museo Social y la Bolsa del Trabajo, la «Lliga» los fundó y los sostiene. Mucho feminismo de boquilla; pero, la Escuela de Corte, la Escuela de Institutoras, la Escuela Superior de bibliotecarias, el Instituto de Cultura y Biblioteca popular para la Mujer, en la «Lliga» han nacido. Mucho aconsejar a la juventud que estudie; pero, en la biblioteca de Cataluña o en la del Consejo de Pedagogía o en la del Museo Social ni por casualidad encontrareis uno de nuestros prohombres. Vaya, prohombres del republicanismo, concejales y diputados: ¿queréis que os lo diga sin ambages? Sois unos mierdas.

Nosotros no hemos hecho ni hacemos aquí ni en Madrid nada, nada. Carecemos de ideas. Tenemos abandonados los problemas del espíritu y el problema del pan del pobre. La «Lliga» ha desplazado y sustituido nuestras preocupaciones por las suyas en la conciencia pública y en Barcelona y en Madrid no se discute más que lo que ella quiere. Gracias a nuestra vacuenería, a nuestro absentismo espiritual, han dejado de existir en la política española el problema religioso, el social, el de la forma de gobierno, etc., o por lo menos han pasado a segundo término. Lo mismo ha ocurrido en el Ayuntamiento con la supresión de consumos y con la municipalización de servicios. Pero ¿qué mucho si nuestros ediles no se han cuidado más que de multiplicar la burocracia y de aumentar y consolidar los monopolios? Una buena idea—el presupuesto de cultura—que en cierta ocasión tuvieron algunos de ellos, la enterraron y la hicieron fracasar las pasiones de los otros. Así que no acierta uno a perdonarles que sean ladrones.

Y siempre y con todo pasa lo mismo. Al estallar la guerra, los hombres de la «Lliga»

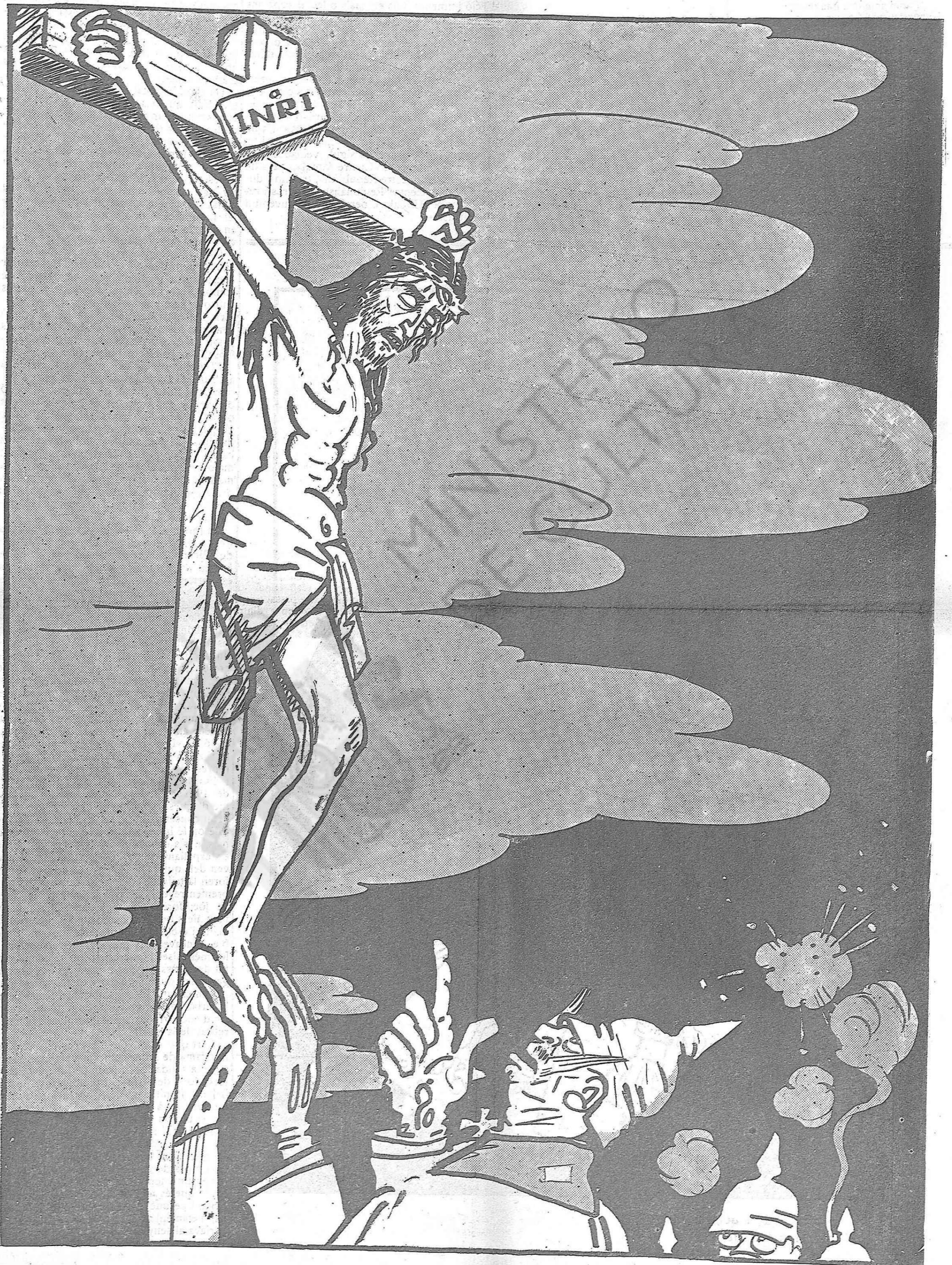
formularon sus aspiraciones en un ciclo de conferencias. Entre tanto, nuestros jefes estaban ocupados en vender las mulas, alfalfa, zapatos de cartón y artículos de periódico, también de cartón, a los aliados. Todo lo más se atrevieron a insinuar con una cobardía infinita una campaña intervencionista desde el extranjero. Los presos políticos son otro caso de inhibición vergonzosa de nuestros prohombres y de nuestra masa. Recientemente fueron detenidos tres muchachos catalanistas. Cada día iban a visitarlos dos o trescientos correligionarios, y los mismos Cambó y Ventosa no se desdijeron de ir a verlos a la cárcel. Cinco periodistas republicanos estábamos presos hace dos años, y no merecimos la visita de un solo diputado. Del pueblo, menos. Se pensaría que lo íbamos a explotar.

Y luego, esos diputados *fainéants*, que no saben sacarnos de la prisión cuando los jueces nos meten en ella, que no saben conseguirnos una amnistía, pretenden que derramemos nuestra sangre para alcanzarlos el acta, y nos azuzan contra la «Lliga» que los va acorralando, y nos llaman traidores cuando no los complacemos. A los hombres del regionalismo atacados vosotros, si queréis, zascandiles, vosotros que les disputais las actas y los cuartos. Nosotros no podemos. Cuando Cambó censura la resistencia de Bélgica, cuando Carner ofende a Alomar, cuando Ventosa combate el proyecto de impuesto sobre beneficios extraordinarios, cuando Xenius hace de abogado de Alemania, cuando a Prat le sale un empleado infiel, los insultaríamos de buena gana. Pero, pensamos en las bellas obras que les debemos, y la pluma se nos cae de las manos.

En resumen, republicanos de arriba y republicanos de abajo. No he escrito todo esto para sacarlos los colores a la cara, ni para gozarme en vuestra humillación, sino para exhortaros a la enmienda. Es necesario renunciar a la protección que el Gobierno nos dispensa en Cataluña. Y que acabe la vergüenza de que en el Congreso sea más temido un diputado regionalista, que toda la minoría republicana. Y que nuestros concejales y diputados provinciales colaboren en las obras sociales y de cultura con los de la «Lliga», y ayuden a sacar a Barcelona del estado de barbarie, del estado de selva en que la dejó el caciquismo. Y que termine eso de representar nosotros aquí el centralismo, el españolismo y la anti-Cataluña. Y que el grito de ¡viva la república! deje de significar: ¡viva la ineptia! y ¡viva el robo!

ANGEL SAMBLANCAT

Gènit i figura

— Ja et pots preparar, eh, si perdo!...

«cruzando el Primis i el Sundo.
«Los servios están ya en Landria.
«Colagogos y Trasmemos
«han entrado en Pantaklasta».

Parlin amb tota franquesa;
aquestes noves estranyes,
aquests detalls estrambòtics;
aquests noms impronunciables,
és possible que al llegir-los
ressonin a dins de l'ànima?

Diu que no saben on dar-la,
i, ara en la festa majò,
han gastat l'oro i el moro...

«Vostès ho entenen?... Jo, no.
Diu que hi ha tanta miseria,
i formava processó

el públic que entrava als toros...

«Vostès ho entenen?... Jo, no.

Diu que no corre una «pela»
i tot-hom, En Xó i En Gó,
va vestit d'allò més maco...

«Vostès ho entenen?... Jo, no. C. GUMA

La veritat en les eleccions de Girona

DELS fets electorals de Girona n'han parlat, fins avui, únicament els partidistes d'un i altre costat; i ara que ja no pot influir en cap sentit tot lo que es digui, bé podem posar-hi un comentari, per quan som els únics que podem dir les coses pel seu nom.

Jamai la política havia apassionat tant l'esperit provinciana com aquesta vegada. Sempre havia tingut, Girona, per les lluites electorals, una passivitat d'escèptic, fins a l'extrem de deixar que els directors de la ciutat o els seus representants, fossin molt sovint, gent indocumentada, arribistes sense solvència, o petits ambiciosos, sobrerament coneguts desseguida. La desconfiança en si mateix, feia que els gironins miressin amb una resigna-

ció immensa, tots els mals o les decepcions que com a conseqüència de la seva mansuetud, esdevenien; i la mateixa rialla incrèdula trobaveu en els seus rostres quan els hi parlaveu de república com de maurisme, d'imperialisme com d'anarquia.

Allí un «Centre Carlí», ha comptat sempre amb dotze socis, sumant-hi els capellans de fóra; allí els mauristes són dos o tres senyors; i els republicans quatre o cinc sarrauistes; i cinc o sis botiguers, els socis de la «Lliga»; i prou: i tota política que s'hi ha vingut fent fins ara, ha sigut, vetllades religioses-literaries al «Centre Moral», balls de societat al «Centre Republicà», tresillo i dominò, al «Centre Regionalista», i toros i regidors al «Círculo Liberal» o a la «Juventud Maurista».

Damunt d'aquesta passivitat hi han viscut els dos o tres inevitables caciquets rurals, qui, accontentant als qui més podien cridar, de dretes i centres i esquerres, i sense fer res, perquè res calia fer, anaven passant anys i fent eleccions, i dormint aquesta immortalitat llegendaria que els corona.

No obstant, el poble, per més endormit que sembli, té una fibra viva, i an aquesta fibra han anat a polsar els aconteixements d'aquests dies.

Ha sigut habilitat, si voleu, mes hi ha hagut algú que els hi ha parlat al cor, al patriotisme; la paraula ha sonat estranyament en les orelles de molts com una veu d'alarma; i els gironins, que ja feia poc havien hagut de sofrir la vexació immune de la seva dignitat civil, que començaven a sentir la necessitat d'un averitable representació; de tenir algú aprop seu per a garantir la seva pau ciutadana; varen mostrar una insòlita activitat i un menaçador entusiasme, que posà en guarda—per dir-ho aixís—a tots els qui vivien del seu endormiment.

La «Lliga Regionalista» és extremadament hàbil, i compregué el moment de recollir la catalanitat gironina, i fer-ne bandera de combat; i a l'ensemps que tots els esperits patriotes i sentimentals s'aplegaven a l'entorn d'ella, s'anava possessionant de l'opinió contraria tot un conglomerat d'odis i baixes passions que arribà a fer antipàtica i indefensible la primordial idea seva.

El partit republicà que anava a la lluita amb un ideal, abdicà del seu ideal per a sumar vots: no d'afins ni de convençuts, sinó d'enemics del contrari: abandonà la seva obra a mans dels lerrouxistes, qui fins ara no havien pogut comptar cap adepte en aquella ciutat: i si lluitant sol i noblement podia haver tingut el seu candidat una esclatant majoria damunt el seu adversari, amb la malsana intervenció de gent a sou, i amb la protecció que tot acte anti-català troba en el govern, apenes si pogué obtenir una migrada majoria.

La jornada de les eleccions, amb els seus trets i les seves víctimes, ha sigut vista, fóra de Girona, tant distinta de la realitat, que fins en els mateixos portaveus de la premsa esquerrana—*La Nació*, *El Poble*—s'en parla amb una desviació indocumentada. I és que la sabia direcció electoral de la candidatura republicana, va poder fer que forces tan distintes com les republicanes i les ministerials, les lliberals com les conservadores, enviesin arreu iguals relacions de fets i iguals protestes, sense dir enlloc, no obstant, que no actuava cap d'ells com a senzill espectador, sinó que tots anaven unànims an aquella lluita.

A quin fi? Quin objectiu tenien de comú aquella amalgama de partits? La desentronització de «La Lliga»? o senzillament la exteriorització del seu odi per tot lo que viu i representa una catalanitat positiva.

Fou la revenja i la reivindicació dels fets del 19 d'agost, demostrada amb tot el cinisme d'aquest món; fou el desenfrè del petit grop conservador que sortí de les taules de cafè on té la seva tribuna d'agravis i rencunies, per a desbarrar al mig del carrer; foren els capellans ridícols i lascius, que es venjaven dels qui havien ofegat el seu carlisme; foren la taifa de *croupiers* i de barandes que prenién revenja d'haver fet tancar les cases de jòc; foren els empleo-maníacs que tenien afers personals amb algú del partit militant, i escudant-se amb una idea molt noble llençaven les més cíniques acusacions i les més falses hipocresies; fou el conglomerat de paràsits i classes passives que es congestionen quan algú parla català aprop seu.

I en canvi, l'idea primordial i santa de la llibertat i de la república, vergonyosa de servir d'encobridora a tanta porqueria, s'havia retirat de la batalla.

Cert que «La Lliga» i els regionalistes tenen fama de saber comprar vots, mes jamai aquella solidaritat armada de lliberals i conservadors, de carlistes i republicans, de capellans i militars, del govern i dels anarquitzats, serà qui per a evitar-ho, i vetllar per la puresa del sufragi; ni un sol dels que intervenien i tenen càrreg públic, sigui quina sigui la seva fil·liació política, tindria la representació que ostenta si no hagués sigut la compra de vots. S'uniren, perquè tots hi tenien un enemic comú: Catalunya. Perquè tot lo que és manifestació de catalanitat els irrita; i perquè la sola representació catalana, netament catalana, la sola paraula que parlava al seny i no a les passions, la única

Les coronades

— No'ns podem queixar del jòc.
— No, noi; tuti de sotes.

El cap del dol

paraula que oferia esperança al nostre dret de ciutadania—coses que no són exclusives de cap partit, i que tant podia haver ostentat el republicà com el regionalista—les havia recollit única i exclusivament la candidatura del «Centre Catalanista» de Girona.

Malgrat tot, la llei és llei i la majoria triomfa; mes, és ben de dolendre que en aquesta majoria hi tinguem tan poca representació els que concients del propi valer no necessitem que cap home a sou ens dongui lliçons de llibertat, ni cap pinxo lliçons de ciutadania; i som prou altius i prou convençuts per a no entregar els nostres ideals per a que els homes es vengin.

M. DE PALOL

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 6 AL 12 D'OCTUBRE DE 1916

Per terra.

La batalla del Soma segueix. En els darrers salts donats pels franco-anglesos han estat fets nous avenços i han caigut en poder d'aquells les poblacions de Le Sars, Bovent i uns 5,000 presoners més. D'ençà del començament de la batalla, els aliats han fet 60,000 presoners i pres 304 canons.

Al front oriental, violentes batalles en la Galitzia i a la Volínia, que han donat alguns avantatges als russos però que no han arribat a modificar la situació.

Al front italià ha vingut l'atac general dels soldats de Cadorna, principalment cap a la banda del Carso. Van fets prop de 7,000 presoners. Fortes línies de trinxeres han estat preses.

Al front romanès, els romanesos se retiren de la Trasilvania per a assegurar la defensa dels colls de la frontera.

Al front de Macedònia, han seguit els èxits aliats en la regió sud de Monastir i a l'est, més enllà del riu Struma, on els búlgars han reculat en tota la línia. Del primer al 10 d'octubre les tropes de Sarrail han fet en aquell front 2,700 presoners.

Al Cáucas, avancen els russos per la regió del litoral.

Per mar

Recrudescència de l'activitat dels submarins. Bombardeig del port búlgar de Dede-Agac per l'esquadra aliada del mar Egeu.

Enfonsament per un submarí del transport francès *Salvia*, que duia 2,000 soldats francesos i serbis, dels quals se n'han salvat prop de 1,400.

Per l'aire

L'activitat aèria ha estat vivíssima, però no hi ha cap fet especialment remarcable.

—Jo piulant, piulant, els vaig enterrant a tots.

REPICS

ARROTADA al pobre!
Els fornars han tornat a anunciar l'augment de cinc cèntims per kilo en el preu del pa. I com si amb això no n'hi hagués prou, ara s'ha pujat també la llet.
Però amb la llet rai, tenim un recurs els espanyols: demanar-la directament an En Romanones.
Ell que en té tanta, la podrà donar a bon preu.

Ja tenim concedit el dipòsit franc a Barcelona. Molt bé.
Però no és qüestió de deturar-se aquí. Després del Dipòsit, anem per les subsistències.
I si no poden ésser franques, al menys que siguin baratetes

El festival cel·lebrat a «Belles Arts» a benefici dels voluntaris catalans que lluiten al costat de França, obtingué un gros èxit.
La gentada, immensa.
Els artistes que hi prengueren part, molt aplaudits.
En resum: una bella obra benèfica que els nostres peluts agrairàn de cor, segurament.

Tradicions que's perden.
Obeint ordres de la superioritat, els seminaristes de Vich han desterrat per a sempre més el tradicional berret de copa i la clàssica capa.
Ni copa ni capa. Si que és llàstima!

L'única cosa bona que tenia Vich: això i les llangonices.

Inauguracions.
A la Parroquia de la Bonanova ha debutat el nou pastor d'ànimes. Es diu mossèn Xiró.
Al Teatre «Espanyol» del Paral·lel ha debutat l'estrella del vodevill. Es diu Elena Jordi.
A ambdós artistes els desitjem una brillant temporada.

El ministre Barroso ha mort.
D'aquest pot ben dir-se que «deixa un buit difícil d'omplir.»
R. I. P. i molts anys de ventajta.
Però aqueixa sensible baixa aviat fou recompensada amb l'alegria de un nomenament. Ves-te'n Anton, que'l que's queda... ja't substituirà.
Lo que hi ha és que Espanya s'ha quedat uns quants dies sense Gracia i sense Justicia.
Si fa o no fa, com sempre.

Ja podem estar ben tranquils. La raça ha fet la seva afirmació. En aquestes hores de renovació del pensament europeu, en aquests moments en que apareixen noves valors representatives, Espanya ha fet també el seu acte de presència en el rotlló palpitant de les nacions. Ha sorgit jaleluia un nou fenomen de la torreia. Se fa dir, per a major essencialitat, *El Nacional!*
Llàstima! Hauria sigut més encertat, més nacional, fer-se anomenar *El Neutral!*

La *Casa de América* ha festejat amb un homenatge a Colón la fetxa del descobriment d'América que fou tot un descobriment.
Però ¡que se jo! Colón, des de la seva alçaria, semblava que digués:
¡Pujeu aquí dalt!

¡Ploreu, ploureu, ninetes que'l comte està malalt. te mal a la poteta i el Congrés li fa mal!

L'Ajuntament va excursant cada any el plaço per a la adquisició de les cèdules.
Millor! A veïam si finalment hi ha un escàndol gros i cremem totes les cèdules personals i totes les altres menes de cèdules que hi ha per l'Ajuntament.

Sembla que el *Conda* de Caralt ha conseguit el dipòsit franc.
Franc? Ja sab ell lo que li val... i lo que li costa.

Títol d'un telegrama:
«Cónsul detenido»
No's pot ésser Cónsul per cap diner!

Rara avis.
A darrera hora comuniquen des de Madrid que'l senyor President del Consell pateix una malaltia més greu de lo que semblava a primera vista.
Els facultatius asseguruen que se li fan pedres al fetge.
Doncs, mirin... mai ho hauríem dit.

De regrés.
El diputat jaumí García Guijarro se n'ha en tornat a Valencia admirat de veure l'entusiasme dels nostres requetés per la causa tradicionalista. I total per uns inofensius Jocs Florals!
Això no és res. Els veïés córrer la pólvora!...

Ahí va arribar el Nunci.
A la tarde hi hagué gran recepció de senyors al Palau Episcopal.
Això sí, ells no baden. Així que tenen ocasió, vinga fer *El pobre Valbuena*.
La consigna és sempre la mateixa: *mujeres!... mujeres!...*

Com sempre, encara no els punxen ja salten. Els senyors de la Molestia Social han protestat de la part dels projectes de l'Alba on «se equipara la religió catòlica a las demás religiones.»
Els volen que la catòlica sigui diferenciada. I tenen raó. La religió catòlica és diferent; és pitjor que les altres.

Ha sortit favoregut amb la cartera del ministeri de Gracia i Justicia don Joan Alvarado.
Aquí el coneixem bastant per haver presidit la Comissió d'aigües.
Vui dir que'l coneixem massa com a perfecte nul·lit.
Tot sia per l'amor de Deu!... Pels dies que s'hi ha d'estar!...

Fragment de una prèdica feta per un pare sermoneire de fóra:
—«No; no us estranyi, germans caríssims, que Nostre Senyor, al ressucitar, es deixés veure abans que per ningú, per una dona... ¿Sabeu per què va volguer que fós una dona que'l vegés primer?... Perquè amb la seva gran clarividència estava segur que, com que les dones son tan xarrires, la notícia s'escamparia tot seguit!...»

El President del Congrés ha acordat suprimir el repartiment de caramells an els diputats. Sembla estrany. És una mida que cal aplaudir. Potser s'ha equivocac.
Fet i fet, els diputats ja són massa grans, per a segons quines coses.

Un diàleg en les trinxeres italianes del Isonzo:
—Que no ho sabs?... Els austriacs tenen la poca vergonya de despollar als italians morts.
—No és estrany. Fins ara els havien despul·lat vius.

CORRESPONDÈNCIA

Cavallers: S. F.: Entesos i no en parlem més.
—J. R. i G.: Si l'encerta l'endevenirà.—P. D.: No's crema.—S. G.: Aqueix que vostè diu es morirà abans de venir.—J. Puig: Excessivament llarga; ademés, ara ja seria tard.—M. T. (Torrellas): No admetem correspondència escrita amb llàpiz; els caixistes són persones dignes de consideració.—M. M.ª V.: S'hi acostava una mica, però... cà!... ni els mils!...—J. P.: La seva germaneta està molt equivocada. I vostè encare que és de diferent opinió també.—Un lector: Qui sab mare-de-déu!... Pot-ser si que hi tocarà!...
—S. T.: Vostè ha coincidit amb molts que tampoc l'hauran endevenida, segurament.—J. P.: Lo mateix dec dir-li a vostè.—Fresquet: El temps ho dirà, i qui guanyi haurà guanyat.—Joan Bernat: Condió precisa de tot original destinat a les caixes és que vingui escrit correctament. Clar, concís i ben escrit.—T. (Perpinyà): Pot-ser vagi una de les dues.—P. J. Z.: Ja degué veure que'ns ne vàrem ocupar.—Ramón Torrens: Esta millor de sentiment que de forma. Practiqui's força i llegeixi bons poetes, que vostè arribarà a compondre versos bons.—J. Puig: Massa llarga; no dispoem d'espai.—J. R.: No'ns convé.—J. M. (Bagur): La revelació que'ns demana no podem fer-la. Vostè refuti lo escrit en una carteta clara, curta i concisa, i pot-ser l'insertarem.—R. R.: No hi toca.—J. C. (Santa Coloma), J. C. (Calonge), E. T. (Madrid) i J. Nofre: No'ls podem complaure per variades raons.—A. Daroca: Mercès pel bon intent, però ens sembla massa llarga i massa florida.—M. S. Postils: Té tota la raó.—Carmen Concha: Senyora, això és literatura mascle. Pitjor és el cine.

¡Vayan entrando, señores!

—Aquí veuràn el gran *fenòmeno*: una senyora, Espanya, que fa mesos que no menja ni es belluga...